

דף מז.

עין משפט א. הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פי"ז הי"ח

שני כבשי עצרת אין מקדשין את הלחם אלא בשחיטה. ג
פיצד. שחטם וזרק דמם במחשבת שנוי השם לא קדש
הלחם. שחטן לשמן וזרק דמם שלא לשמן הלחם קדוש
ואינו קדוש. שחטן שלא לשמן אף על פי שזרק לשמן
לא קדש הלחם:

עין משפט ב. הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פי"ז הי"ט

שתי הלחם שיצאו בין שחיטה לזריקה ד וזרק דם
הכבשים במחשבת הזמן. נתפגלו שתי הלחם אף על פי
שהן בחוץ. שהזריקה מועלת ליוצא אף על פי שעדין
הוא בחוץ:

ג. כסף משנה: שני כבשי עצרת אין מקדשין את הלחם אלא בשחיטה וכו'. שחטו לשמן וכו'.
הלחם קדוש ואינו קדוש. כך היא הגירסא הנכונה בלשון רבינו והוא בפרק התכלת (דף
מ"ז) פלוגתא דתנאי ופסק כרבי מחבירו. ועוד ששם העמידו דר"ע ור"א כרבי ס"ל והא
דתנאי קדוש ואינו קדוש מפרש רבא דהיינו לומר קדוש ואינו נותר לכהנים:

ד. כסף משנה: שתי הלחם שיצאו בין שחיטה לזריקה וכו'. שם פלוגתא דתנאי ופסק כר"ע.
וכתב רבינו אע"פ שהם בחוץ בגמרא מתקיף לה ר"פ ממאי דכי איתנהו אבראי פליגי
דילמא בדאיתנהו אבראי כ"ע לא פליגי דאין זריקה מועלת ליוצא ובהדר עיילינהו פליגי.
ומה שרצו להכריח מדרב גידל שאמרו ולא איתותב רב גידל אעפ"כ תפס רבינו דבדרך
דחייה אמר כן ר"פ אי נמי דגריס רבינו ולא איתותב רב גידל בניחותא כמו שכתבו
התוספות:

דף מז:

עין משפט א.

הרמב"ם הל' מעילה פ"ב ח"א

קדשים קלים אין מועלין בהן עד שיזרק הדם. נזרק
הדם מועלין באימוריהן עד שיצאו לבית הדשן שהרי
הן לאשים ואין מועלין בדבר הנאכל כמו שבארנו.
אפלו העלה האימורין שלהן למזבח קדם זריקה אין
מועלין בהן עד שיזרק הדם. הוציא אימוריהן לחוץ קדם
זריקה אין מועלין בהן עד שיזרק הדם. נזרק הדם אף
על פי שעדין הן בחוץ ולא החזירן מועלין בהן.
שהזריקה מועלת ליוצא בין להקל בין להחמיר:

עין משפט ב.

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"א ח"ג

וכן אימורי קדשים קלים שיצאו לפני זריקת דמים
ונזרק הדם והם בחוץ לא נפסל הזבח. ואם החזירן

ה. כסף משנה: קדשים קלים אין מועלים בהם וכו'. משנה בפרק קמא דמעילה (דף ו').
ומה שכתב ואין מועלין בדבר הנאכל. נתבאר בפרק שקודם זה. ומה שכתב אפילו העלה
אימורים שלהם למזבח קודם זריקה אין מועלין בהם עד שיזרוק הדם. פרק המזבח מקדש (דף
פ"ה): הוציא אימוריהם לחוץ וכו'. משנה בפירקא קמא דמעילה אימורי קדשים קלים שיצאו
לפני זריקת דמים ר"א אומר אין מועלין בהם וכו' רבי עקיבא אומר מועלין בהם ואמרינן
בגמ' דר"ע סבר אפי' זריקה שלא כתקנה מייתי לידי מעילה וידוע דהלכה כר"ע. ומ"ש
שהזריקה מועלת ליוצא בין להקל בין להחמיר היינו לומר דאימורי קדשים קלים שיצאו לפני
זריקת דמים כשיזרק הדם מועלים בהם ובשר קדשי קדשים שיצא לפני זריקת דמים כשיזרק
הדם אין מועלין בו וכדתנן בפ"ק דמעילה אליבא דר"ע:

ו. כסף משנה: וכן אימורי קדשים קלים כו'. בפרק כל התדיר (דף צ') מייתי הא דתנן
בפרק קמא דמעילה אימורי קדשים קלים שיצאו לפני זריקת דמים ר"א אומר אין
מועלין בהם ואין חייבין עליהם משום פגול נותר וטמא ר"ע אומר מועלין בהם וחייבין
עליהם משום פגול נותר וטמא ואסיק רב פפא בדהדר עיילינהו כולי עלמא לא פליגי והכא

מִקְטִירִין אוֹתָן. וְאִם עַל פִּי שְׁלֹא הִחְזִירָן חִיבִין עֲלֵיהֶן
מִשּׁוּם פְּגוּל וְנוֹתֵר וְטָמֵא:

עין משפט ג.

הרמב"ם הל' מעילה פ"ג ה"ג

פִּיצֵד. קִבֵּל הַטָּמֵא וְזָרֵק אֵף עַל פִּי שֶׁחֲזַר הַפֶּשֶׁר וְקִבֵּל
שָׁאֵר דָּם הַנֶּפֶשׁ וְזָרְקוּ הָרִי אֵלָיו לֹא הֵיטָה לָהֶן שְׁעַת הַתֵּר
וּמוֹעֲלִין בְּכֻלָּן שְׁזָה הַדָּם שְׂרִירִים הוּא וְאֵין זְרִיקַת הַשְּׂרִירִים
מוֹעֵלֶת. כָּכָר בְּאַרְנוֹ שְׂאִין בְּקֻדְשִׁים קָלִים מְעִילָה לְעוֹלָם
חוּץ מֵאִימוריָהֶן אַחֵר זְרִיקַת הַדָּם וְהוּא שְׁתִּהֶיָּה זְרִיקָה

בדאיתנהו אבראי פליגי. ואע"ג דלכאורה משמע דרב פפא בדרך דחייה אמרה מכל מקום
מדאקשינן והא רב פפא הוא דאמר בדאיתנהו אבראי כולי עלמא לא פליגי וכו' ושני ה"מ
גבי שתי הלחם וכו' משמע דבקושטא דמילתא אמרה: וכתב הראב"ד ואם החזירין מקטירין
אותם א"א [זה] אינו מחזור עכ"ל. טעמו דס"ל דאע"ג דמועלים בהם וחייבין עליהם משום
פגול וכו' כיון שיצאו לחוץ נפסלו מלהקטירן. ורבינו סובר שמאחר שמועלין בהם וחייבין
עליהם משום פגול וכו' לא נפסל הזבח:

ז. כסף משנה: (ב-ג) קיבלו הפסולים את הדם וכו' עד ואין זריקת השירים מועלת. בפ"ק
דמעילה (דף ה') ועיקרה פ"ג דזבחים וכבר נתבאר דין זה פ"א מה' פסולי המוקדשין:
וכבר ביארנו שאין בקדשים קלים וכו' אבל קדשים קלים שנתפגלו אע"פ שזרק הדם אין מועלין
באימוריהם. מימרא דרב גידל אמר רב בפ"ק דמעילה (דף ג') ואע"ג דאיתביה רב פפא
לאביי ואישתיק הא אמרין התם דכי אתא אביי קמיה דרבי אבא שני ליה ואע"ג דבפ'
התכלת (דף מ"ז) פריך מדרב גידל וקאמר ולא איתותב דרב גידל לאו למימרא דאיתותב
דרב גידל ואידחי ליה אלא היינו לומר דכיון דאיכא תיובתא עליה דרב גידל אע"ג דשני
לה בשינויא דחיקא לאו איהו כדאי למיפרך מיניה. ועוד י"ל דרב פפא הוא דאיתביה לדרב
גידל בפ"ק דמעילה ואיהו הוא דקאמר בפרק התכלת ולא איתותב דרב גידל משום דלא
שמיע ליה שינויא דרבי אבא א"נ שמיע ליה ולא ס"ל אבל אנן דידיעין לשינויא דרבי אבא
נקטינן שפיר כרב גידל אמר רב ולא דחינן ליה כיון דאיכא שינויא לתיובתיה ור' אבא
ואביי ס"ל כוותיה ועוד דהתם בפ"ק דמעילה מייתי גמ' סיעתא להא דרב גידל. והר"י
קורקוס ז"ל כתב שטעם רבינו משום דלא איתותב רב גידל אלא במאי דאמר בזריקת פגול
אינה מוציאה אבל במאי דאמר אינה מביאה הלכתא כוותיה. ומ"ש רבינו וכן אם יצא הדם
וכו'. ברייתא בפ"ק דמעילה (דף ז'):

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

הַמוֹעֵלֶת. אֲבָל קִדְשִׁים קָלִים שֶׁנִּתְפָּגְלוּ אַף עַל פִּי שְׁנֵי זֶרֶק
הָדָם אֵין מוֹעֵלִין בְּאַיְמוּרֵיהֶן. וְכֵן אִם יֵצֵא הָדָם אַף עַל
פִּי שֶׁהִחֲזִירוּ וְזֶרֶקוֹ אֵין מוֹעֵלִין בְּאַיְמוּרֵיהֶן:

עין משפט ד. הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פי"ז ה"ב

כְּבָשִׁי עֶצְרֵת שֶׁשְׁחָטָן לְשֶׁמֶן ח וְאַבֵּד הִלָּחָם. אִם זֶרֶק דָּמָן
לְשֶׁמֶן הָרִי אֵלּוּ פְּסוּלִין. זֶרֶק דָּמָן בְּמַחֲשֶׁבֶת הַזֶּמֶן אַחֵר
שֶׁאַבֵּד הִלָּחָם הָרִי אֵלּוּ סָפֵק אִם הִתְּרוּ בְּאַכִּילָה אוֹ לֹא
הִתְּרוּ:

ח. כסף משנה: כבשי עצרת ששחטן לשמן וכו'. שם (דף מ"ה) א"ר יוחנן הכל מודים
שאם הוזקקו זה לזה שמעכבין זה את זה ואיזהו זיקה שלהן שחיטה. ופירש"י שאם
הוזקקו זה לזה שהיו ביחד ואח"כ אבד לחם או כבשים שמעכבים זה לזה והנותר לפנינו
יצא לבית השריפה דנדחה באבוד חבירו. ומ"ש זרק דמן במחשבת הזמן אחר שאבד הלחם
הרי אלו ספק אם הותרו באכילה או לא. שם (דף מ"ז): בעא מיניה ר' ירמיה מר' זירא כבשי
עצרת ששחטן לשמן ואבד הלחם מהו שיזרקו דמן לשמן להתיר בשר באכילה א"ל יש
דבר שאינו כשר לשמו וכשר שלא לשמו ולא והרי פסח וכו' והרי תודה שאני תודה
דרחמנא קרייה שלמים. ופירש"י מהו שיזרק דמן שלא לשמן אלא לשם שלמים להתיר
בשר באכילה דודאי לשמן לא הו' כדאמרין לעיל הכל מודים שאם הוזקקו זה לזה מעכבין
זה את זה עכ"ל. ומשמע דכיון דלא אשכחן מידי ה"ל לתפוס בתמיהתו של ר' זירא ולומר
דפסול ולפיכך יש לתמוה על רבינו שפסק דהוי ספק. וכתב הר"י קורקוס ז"ל שסובר רבינו
דכיון דלא בדרך פשיטות אתמר בעיין לא איפשיטא. ודע שמ"ש בספרי רבינו זרק דמן
במחשבת הזמן ט"ס הוא וצריך להגיה זרק דמן שלא לשמן. ומוכרח הוא דאי כגירסת
הספרים אטו מחשבת הזמן גורמת היתר אכילה. והנגיד רבינו יהושע מבני בניו של רבינו
ביאר הלכה זו בתשובה וז"ל כששחטן לשמן זרק דמן לשמן אחר אבד הלחם היו שני
הכבשים פסולים להעדר הלחם לפי שהלחם מעכב את הכבשים כמו שנתבאר בפ"ח
וכשאבד הלחם נפסלו הכבשים וכשאבד הלחם תחלה הנה אין לשחיטת כבשי עצרת תכלית
כלל וכאילו שחט חולין ולכן אם שחטן קודם שיאבד הלחם זרק דמן במחשבת הזמן אחר
אבדת הלחם היה זה אצל החכמים ספק אם הם חולין לגמרי ויותרו לפי שנזרק דמן אחר
שאבד הלחם ואין כאן פגול או מאחר ששחטן קודם שיאבד הלחם לא יותרו באכילה ולכן
היה ספק עכ"ל:

עין משפט ה. הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פט"ו הי"א

הפסח ששחטו במחשבת שנוי השם. ט בין ששנה שמו לשם זבח אחר בין ששנהו לשם חלין פסול שנאמר 'ואמרתם זבח פסח הוא לה'. במה דברים אמורים ששחטו בזמנו שהוא יום ארבעה עשר בניסן אפלו שחטו בשחרית במחשבת שנוי השם פסול. אבל אם שחטו שלא בזמנו במחשבה שלא לשמו כשר. שלא לשם בעליו נעשה כמי שאין לו בעלים בזמנו ופסול:

עין משפט ו. הרמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ח הי"ב

שחט שני כבשים על ארבע חלות. י אם אמר יקדשו שתים מתוך ארבע מושך שתים מהן ומניפן. והשאר

ט. כסף משנה: הפסח ששחטו במחשבת שינוי השם וכו'. אפשר שהטעם מדכתיב ביה לה' משמע דלשם חולין פסול: בד"א ששחטו בזמנו וכו' אבל אם שחטו שלא בזמנו במחשבה שלא לשמו כשר. משנה בריש זבחים כל הזבחים שנובחו שלא לשמן כשרים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה חוץ מן הפסח והחטאת הפסח בזמנו והחטאת בכל זמן. ומ"ש אפילו שחטו בשחרית וכו'. שם במשנה (דף י"ב) פלוגתא דתנאי ופסק כבן בתירא דפסל משום דשקלי וטרו אמוראי אליביה והראב"ד שכתב על דברי רבינו א"א זהו כבן בתירא ור' יהושע מכשיר עכ"ל. משיג עליו למה הניח ר' יהושע שהוא מארי דגמרא טפי וכבר כתבתי טעם לדבר. ומ"ש שלא לשם בעליו נעשה כמי שאין לו בעלים בזמנו ופסול. בפסחים פרק תמיד נשחט (דף ס'): בעיא דאיפשיטא:

י. כסף משנה: שחט שני כבשים על ארבע חלות וכו'. בפרק התכלת (דף מ"ו): ת"ר שחט שני כבשים על ארבע חלות מושך שתים מהם ומניפן והשאר נאכלים בפדיון ואמרי' בגמ' אליבא דר"י דהיינו דוקא בדאמר ליקדשו תרתי מגו ארבע אבל אם לא אמר כן לא קדשי. ומ"ש והשאר פודים אותם בפנים. שם אמרינן הכי אליבא דרבי דאמר שחיטה מקדשם אבל לר"א בר"ש דפליג עליה אין פודין אותם אלא בחוץ. ופסק רבינו כרבי דהלכה כרבי מחבירו:

פּוֹדִין אוֹתָן בְּפָנִים וְנֹאכְלִין בַּחוּץ כְּשֶׁאֵר הֶחָלִין. וְאִם לֹא
הִתְנָה לֹא קָדַשׁ הַלֶּחֶם: